

Este de döne ori in sepmenea: Joi si
Domineca; era candu va pretinde im-
portanti a materielor, va esii de trei seu
de patru ori in sepmenea.

Pretiulu de prenumeratiune.
pentru Austria:

pe anu intregu	8 fl. v. a.
„ diumatate de anu	4 fl. v. a.
„ patrariu	2 fl. v. a.

pentru Romania si strainetate:
„ anu intregu 12 fl. v. a. |

„ diumatate de anu 6 fl. v. a. |

Invitare de prenumeratiune

ALBINA

pentru alu IV-lea patrariu de anu, ce
incepi la 1. octombrie. Pretiurile si con-
ditiunile remanu cele de pana acum, pre-
cum se vedu insemmate in fruntea
foii. —

Redactiunea.

Budapest, in 5/17 opt. 1874.

Dupa cum totu mai multu ne con-
vingemu din reporturile ce ni vinu pe
fie-care di, influintia politica oficiale,
si abusurile cu fortia brutale — la ale-
gerile nostre pentru congresulu nationale
bisericescu, prin mai multe cercuri —
sau manifestata intr'unu modu tocmai
scandalosu.

Nu potemu se scimu, acei „domni
mici, dar tirani mari,” fi voru avutu
indemnu seu inspiratiuni de susu, seu
ca vediendu anarchia, ce stepanesce de
susu, si voru fi socotitu, ca — de ce se
nu pota pacatui oblu si ei, deca cei de
susu nu se sfiescu de nici unu peccatu!
— destulu ca, ne cuprinde groza si in-
dignatiune, candu cetimur despre — ne-
rusinat a loru pasire, despre verirea
manelor loru spurcate intr'o cauza ce
nu i privesce, in cauza cca sacra a
nostra, a bisericei noastre!

Dore, ca — n'avemu nici episcopi,
nici preoti, si nici alte organe bisericescu,
cu destula pricere si resolutiune, cari
— se de profanilor ingerinti peste
afurisite loru ghiare, dar asia, incat
se tieni minte si se invetie lege si
omenia!

Si asia — te miri, ca ce felu de
prepadi de omeni vedi intrandu in
supremulu svatu bisericescu alu nostru,
— omeni cari atat a sciu si atat a se
interesidia de causele bisericei si scoli-
lei noastre, pre catu ii invetia pacostea,
ca se ni strice si — se ne incurce!

Tote ca tote; dar — nu potemu
destulu se ne miramu, cum de nu li e
rusine, a luasupra-si — prin inselarea
si terorisarea poporului — titlulu de
deputati in cause bisericesci-scolari, unu
titlu, de care ei numai a-si bate jocu
sciu!

Nu mai o esplicatiune — rationa-
bile — ce e dreptu, dar tocmai atatu de
diavolesca, — pot se aibe pasirea loru,
aceea, ca — vréu se ne sfasia, se ni batjocu-
resca si compromita legea, se intre in
mediloculu nostru ca se ne spionedie, si
denuncie, si astfelu — se lucre pre man'a
negrei reactiuni, carei autonomia si con-
stitutiunea nostra bisericesca, si —
portarea nostra solida, sunt totu atatia
spini impungetori in ochi.

Dar avemu sperantia in Ddieu si in
intieptiunea si onorea majoritatii natio-
nali, ca — diavolii poterii nu-si vor ajunge
scopulu, — nu vor baga cium'a politica
in sinulu nostru, ci — rusinati de ati-
tudinea nostra crestina si romana, se voru
retrage cu budiele inflate in sferele loru
necurate.

Un'a asteptam din partea acelora
ce cu colori atatu de negre ni descrisera
infamele apucature si abusuri, aceea ca, se
adune si se ni tramita la congresu datele
positive, ce au despre influintele politice,
atatu cele succese, catu si cele nesuccese
— la alegerile noastre; caci, — vai legii
si sanctuariului nostru violatu, deca noi
n'am fi in stare a li cascigá satisfactiunea
ce li se cuvinte! —

Dupa reporturile ce ni mai venira, no-
tam si spre intregirea listei celor alesi pentru
congresu:

ALBINA

Prenumeratiune se facu la toti dd. cor-
spondinti ai nostri, si de a dreptul la Re-
dactiune statutasse Nr. 1, und-
sunt a se adresá si corespondintiale, ce pri-
vescu Redactiunea, administratiunea seu
speditur; cate vor fi retranslate, nu se vor publica
primi, era cele anonime nu se vor publica

Pentru anuncie si alte comunicatiuni de
interesu privat — se respunde cate 7 or.
pe linia; repetirile se facu cu pretin sca-
diu. Pretiulu timbrului cate 80 or. pen-
tru una de la antecipa.

In cerculu Meediei s'a alesu din partea
clerului Il. sa dlu Episcopu I. Popasu; din
partea mirenilor Vas. Popoviciu.

In cerculu Lugosului — din partea laica
— dlu Dr. Aless. Mocioni; in cerculu Fag-
tului Il. sa dlu Andreiu Mocioni.

In cerculu Teregovei, do mireni — pre-
tore de acolo, dlu N. Pavloviciu; in cerculu,
Satului-nou — totu din mireni dlu Prosteanu
prin influintia popilaru, in contra — multa
meritatului de biserica si natione Balno-
sianu! —

In cerculu Lipovii din partea clerului
dlu protop. Tieranu; er din mireni G. Fogarasi.

In cerculu Temesiorii din partea cleru-
lui dlu protopopu M. Dregiciu.

In cerculu Belintiului — din clero dlu
protopopu G. Cratiunescu; er dintre mireni
P. Rotariu.

In cerculu Aradului — dintre mireni I.
P. Desseanu. —

Budapest, in 5/17 opt. 1874.

Multe ar fi — de cele din intru-
forte importanti, dintre cari unele di-
reptu, altele medilociu — ne atingu, ni
atingu interesele vitali, si despre cari am
avé se ne ocupamu discutandu-le si la-
murindu-le mai de aprobe; dar — vai ce
pucinu timpu si spaciu ni remane spre
acestuscopu; er d'alta parte — apathia
si nepasarea, ce mereu injuga spiritele,
cuprinse de pessimismu la noi, vai ce pu-
cina buna dispusetiune au mai lasatu in
corpulu nostru national, in inteligintia
acelui chiar, pentru astfelu de studiu
cu seriositate!

Am ajunsu, — o spunemu la unu
Ddieu si la consciinta, — de nimene pe
lume nu se mai astepa la nici unu bine
din partea stepanirii de astadi a tierei!
Am ajunsu, de — nime nu mai intréba:
pentru ce cauza este cutare mesura rea?
si — cum ar fi se fie ea, ca se fie buna?
si — pentru ce nu se face ea buna? Lu-
mea nostra, dupa ne'ncetatele amare es-
periintie de siepte, ca se nu dicemu de
— sute de ani, a venit la credintia, ca
— nu binele, nu dreptatea, nu infiinarea
poporului si a tierei — este scopulu
domnilor de la potere; mai multu! ca
— tocmai binele publicu — este reulu
domnilor, fericirea poporalor, neferi-
cirea domnilor, si — din contra!

Apoi — éca pessimismulu incarnatu
si impelitiatu! Eca sorgintele naturale
alu — nepasarii si apathiei comune,
din cari — succesivminte trebuie se urme-
putrediu si dissolutiunea tuturor
legaturelor de statu, mörtea statului.

Ei bine; noi mereu avisamu la
acésta, mereu — de aprobe dicece ani —
alarmam pe domni, ca — e reu, forte
reu asia; ca lucrandu densii totu mereu
intru a magiarisá, a supune spiritele cu
fortia dorintiei loru domnesca, pentru
da face o Magiaria domnesca mare si
tare, — d'odata vor se destekte, ca
n'avemu popore si nici tiéra de feliu!

Ei bine: ce a facutu pana acum, ce
se prepara, ce stau se faca pentru acumu,
ce pentru viitoru, spre a feri tiéra, a
feri tronulu, a feri popórale patriotice
de acel mare, acel nespusu reu, acel
morbu de mórté?

Nemicu si ér nemicu, si — puiu la
totu nemicu!

Ocasionalmente ei insisi constata si
reconoscu morbulu, si-lu botédia pe nu-
mele seu celu adeveratu: „stari asiatice,”
„barbarismu modernu,” — dar in locu
se se apuce yr'o data a-lu vindecá, ei
totu inca mai reu maltratédia pre mor-
bosu, sucindu-lu si frementandu-lu, intor-
cendu-lu acusi pre facia, acusi pre dosu,

punendu-lu acusi de-alungulu, acusi de a
latulu, acusi crucis, acusi curmedisu
pre — ghimpurosulu seu asternutu, —
ei in acestu modu, cu forta ar vré se-lu
scota din patu si se-lu faca se amble si
se se dica — sanatosu!

Cu unu cuventu: ei — catra ce sunt
tirani si despoti fora anima facia de po-
póra, apoi se aréta si prosti ca nobte, si
rei ca furiele. Ei pre cei-ce ii reflecta
la reu si la nebunia procederei loru, ii
persecuta si batjocurescu si calumniéia
insam; ii timbrédia naintea monarchului
si a poporului magiaru de — inamici
ai tierei, constitutiunei, tronului si — na-
tiunei magiare, pre candu tocma ei, prin
mai töte faptele loru si — prin resulta-
tele faptelor loru de siepte ani, se aréta
atari inamici

Astfelu stam su astadi sub dom-
nua magiara, si — suntemu convinsi, ca
nu essiste patriotu adeveratu in tiéra,
carele ar cutesa se nege, cumca este asiá,
cumca acesta este stadiulu politicei
nösstre interne, a politicei sustinute de dom-
nii magiari cu o furia desperata!

Spre aretarea deci si mai de parte,
a acestei stari triste, spre dovedirea ei
din firu in Peru, prin mai töte proiectele,
measurele si intentiunile guvernului ac-
tual, ar trebu si ne ocupamu — multu
si specialminte, deca — pe de o parte
marginitele poteri ni-ar iertá si pe d'alt'a
— interesarea cu destula atentiune a
publicului nostru ne-ar incuragiá, er lu-
minatele poteri ale natiunei — ni-ar
veni si ele pe acestu vastu terenu — prin
conlucrare intru ajutoriu.

Noi, deca descoperim si atacamu
reulu in vieti publica; deca constatam
retacirile si chiar intentiunile rele in sfe-
rele guvernamentali, — domne feresce,
ca s'o facem acésta, pentru d'a produce
pessimismu, descuragiare, apathia! Tocma
din contra, vremu se desteptam mai
multu atentiunea publica, vremu se im-
pulpam spiritele oneste, nationali si
patriotice, ca — se se interesedie mai
cu energia de mersulu lucrurilor, in
catu se semta domnii pan'a nu fi ajunsu
la preaste, cumca poporulu nu este orbu
sé chiar mortu, si nu voiesce a mai lasa
se fie trasu-impinsu pana la perire.

Viétra; „viétra si lucrare,” si —
„resistintia prin opositiune patriotica re-
soluta,” — acésta este parol'a nostra
facia de retacirile seu netrebnicile dom-
nesci de astadi.

Noi — facem catu numai potemu;
dar — am face si mai multu, deca pre
cei chiamati si calificati da ne sprigini,
nu ii-am vedé atatu de nepasati. Lasati
— cum se dice — reului. Alt'a ar fi,
deca reulu n'ar doré; dar — a se vaierá
de reu, a tipá de nascasurile cele multe
si mari, si totusi — a nu se impulpa, a
nu-si incordá töte poterile spre a im-
pedecá reulu si a scapá de necasuri, —
este unu lucru prostu si ticalosu. —

Dintre causele si resp. afacerile ce astadi
stau de asupra in intru, si preoccupa mai
versos atentiunea in sferele politice, am aminti-
tu la rondulu nostru legile finantiale; de a-
semenea am amintit si de anchet'a pentru
nou'a arondare si regulare a comitatelor;
mai merita se amintim pe scurtu: despre
imprumutulu realizatu, adeca emisiunea diu-
metatii a döu'a do 76 1/2 milione fl. din cele
153 de milione, votate anu, si care imprumutu,
in acelesi grele conditiuni, astadi se
realizá pre usioru, incatu domnii dela potere
sunt incantati de acestu norocu, — numai
un'a ii nelinisesce, aceea ca, mai intregu
intregutu acestu imprumutu, favorabile pen-
tru capitalisti — merge in strainetate, ne-

subscriindu-se in tiéra nici a diecea parte!
— Noi dicem: numai de am pote se-lu
si platinu acestu imprumutu atatu de usioru,
precum lu-facuramu! —

Alt'a ce credem ca merita se n otam
e, reform'a casei de susu. Adeca ministrul de
interne anuncia lumei, ca — proiectul seu
in acésta privintia este gata. Lumea, — des-
cuentulu de tronu de la 1872 promisese
acésta reforma, totu par' ca nu va s'o créda
posibile — in reactionariu timpu de astadi;
se n'tielege de ci, ca curiositatea este mare. —

In fine — incepura a esit la lumina si
intențiile domnilor stepanitori in privi-
tia reorganisarii municipialoru comitatense
dar acestea atatu sunt de — curiose si chiar
desiuchiate, incatu nici nu le potemu caracteri-
zat a le scurtu, ci trebuie se n reservă mu a
le apretius specialminte. —

Intr'aceea mai notam, ca presedintele
Casei representantive a Dietei unguresci, in-
dreptă o provocare catra deputati, ca pe diu'a
de joi in 24 oct. la 11 ore nainte de médiadi
se se adune la prim'a siedintia, siedint'a de
deschidere a periodului alu treilea si celu
din urma. —

**Logica, politica, patriotismu,
tote magiare, deákiste, constitutionali.**

Scrie in fruntea numerului seu din
16 opt. „P. Napló,” organulu principale
alu guvernului magiaru de astadi si alu
partitei sale:

„Se termina si culesulu vinierilor,
si asiá acuma potemu aruncá o privire
peste intregu resultatulu recoltei anului
acestuiu.”

„Trebbe se marturisim, ca speran-
tie numai in forte mica mesura s'a
implinitu. Secerisulu, peste totu luatul,
dede unu resultatulu forte de mediulocu;
sunt tienuturi in tiéra, unde semenatu-
rele n'a produsu nici sement'a; produc-
centii tienu granele pré fora pretiu, si
cine numai pote si-pastrédia productele
pentru cautare mai buna, precandu lu-
mea comerciala chiar si aceste mici pre-
tiuri le considera de pré mari, si asiá
exportu propriamente nici nu avem.”

„Resultatulu culesulu vinierilor —
este reu si in privintia cátimel si a cali-
tati.

„Comerciulu si industria stagné-
dia; — tiéra mai tare semte astadi greu-
tatea imprejurărilor, de cătu acum unu
anu.”

„Si — in mediuloculu greutătilor
acestor'a, se pregatescu proiectele de
contributiuni ale lui Ghiczy; intre ast-
felui de imprejurări are se le desbată
Diet'a. Ori-care incordare de poteri spre
scopulu promovarii intereselor deserta-
tei casse publice, va intempiu aretarea cu
degetul la — poterile deserte ale
tierii!

„Si cu töte acestea — propunerile
lui Ghiczy se vor primi, trebuie se fie
prime — pe langa töta starea apesata
a tierii, ba — chiar pentru starea cea
apesata a tierii! Caci — nu ni am poté
indreptá starea, n'am poté scapá de nevoi,
deca nu ne-am pune serios a restabili
ecilibrul in economia nostra publica,
in bugetu.”

Va se dica: organulu stentoriu alu
deákistilor ocrotitori ai tierii — ni spune,
ca — avemu recolta rea, pretiuri rele,
ca — serac'a este mare, esportulu lip-
sesce, comerciulu si industria sunt amorte-
site; dar — cu töte acestea ca — trebuie
se se primésca se platinu, — multu mai
multu in contributiune, de cătu pana
acuma.

Asta e — intieptiunea, valórea
de statu, patriotismulu domnilor de la
potere!

Si — pentru ce trebuie să fie astăzi? Pentru ce, mai întrebămu o dată?

Ecă pentru ce.

Pentru că — nebunii stepani de astăzi, de șapte ani de dile păreniți la putere, astfelii de sistemă și spiritu public au intrudus, și pre langa acestea — astfelii a manipulat cu tiără și cu averile și interesele ei, incătuț *ne-am aruncat în detorii*, cari de parte intrecu poterile noastre și le mistuesc din temelie pe vediute!

Acăstă n'ō scornim noi, — domne feresc! acăstă a recunoștește în sinul domnilor — primele autorități și capacitate!

Ei bine, să vorbim scurt și limpede: *O astfelii de partita, astfelii de domni, astfelii de administratiune, pôte avé după minte si omenia, cătu de pucina indreptătire, a pretinde, ca — tiără, patriotii cu conscientia de sine si cu onorabilitate in anima, să mai crede si să se mai încrede si să mai suferă si asculte?*

Este, pôte fi logicu și moralu lucru ca — cei ce de șapte ani ruinează tiără și pre bietele poporă, acum în mediul ruinei recunoscute, să li cără, și — poporale să li incuviintie — cele mai grele sacrificia — nu mai multu din venituri, cari nu există, ci chiar din fondul din capitalu?

Nu este ore temeritate órba — a pretinde, și — n'ar fi ore usureitate și asuritate colosală — a concede, a votă astfelii de sacrificia???

Si óre — vorbindu seriosu, vorbindu cu anima sangeranda pentru bietă patriei — óre pecatele unei administratiuni reale, ticaloase, absurde — se potu repară, sau reparatu — de candu e lumea vr'o data, prin sacrificarea la manele, la dispusestiunea aceleasi administratiuni din fondul, din capitalulu cetățenilor?

Ore — atâtă pretensiunea — cu logică și morală ei, cătu și incuviintarea — cu usureitatea și stupiditatea ei, nu trebuie să ni aduca a minte, de *fatalismul*, *despotismul* și *barbarismul turcesc*?

Ei bine: de aceea tinde politică dualistica spre *Oriente*, ca să emuleze întră acestea cu — *barbară Turcia*? Astfelii cred că domnii magiari a-si împlină misiunea de civilizatori ai Orientului? Astfelii pricepe că libertatea și fericirea, ce au promis poporilor? De astă natură este — patriotismul lor?

Noi credem, că — poporale si-vor face cruce, și voru aprinde tămaia de — astfelii de *logica, morala, libertate, fericire*, și voru cere — alta sistemă, alti oameni, cu alta morală publică, altfelii de patriotism, apoi — voru aduce marile sacrificia. —

Budapestă in 17 oct. n. 1874.

Dar — unde este Imperatul?!

Nota bene: nu de Msa, Imperatul-Rege al nostru, *Franciscu Iosifu I* este vorba, ci — de Imperatul *Wilhelm* al Germaniei; altminter — ce ar ajunge a negă, că — vai multi mai sunt și la noi, cari suspina cu — „*Unde este — Imperatul?!*“

Aveu să dicem unele — cu privire la betranul *Wilhelm*; insă scim că — toti căti vor ceta istoria, vrednu-nevrendu, vor să cugete că, tocmai din adinsu am scorit-o, că să dicem despre — unul si să o pricepeam și despre mai — multi

Apoi — domne! că necasurile pretotindeni să mențină între sine, și au — mai totu cam aceleasi surgiți!

Am amintit și noi la rondul nostru despre arestarea ilustrului mare diplomat c. *Arnim*; — intemplarea n'a incetat să fi discutată prin totu foile mari și mici, apoi se 'nticlege că — și d'ă fi comentată în cele mai curiose, și chiar picante moduri.

Despre unu resbelu europenu mare — nu s'ar potă scrie mai multu și cu mai multă iritatiune, decătu despre acestu incidente.

In desieri bietulu *Arnim* — apelă în contra tractării sale ca a unui criminalistu ordinariu; în desieri elu ceru, și se permite aperarea pe picioru liberu, — în desieri se constată positivmente, că sațetatea i este greu atacata și că chiar vietă i se periclită: — rogarea i fu respinsa; numai cătu elu fu mutat

din carcerele comunu, la tiéra, intr'unu spitalu (*Charité*) pentru delinquenti.

Însusi Imperatoriul — în desieri să fie fost implorat de amici ai lui *Arnim*, că să se indure să să examine elu cauza, că — să se convingă, cumca persecutatul este numai o victimă a urci și caprițului lui *Bismarck*, carele — nu pre unul dintre cei mai buni și mai escatii diplomiți a persecutat de moarte! Imperatorul *Wilhelm* — vede, aude, conosce, dar — nu se prinde de *Bismarck*, nici chiar atunci, candu scie positivmente că, de aceea persecută și vatama de moarte pre cineva, pentru că acelă a ascultat cu credința și devotamentul de — *insuși elu, Imperatorul!!*

Minunate sunt esemplile, ce insira foile informate, în acăsta privind; anume esemplul de nainte de doi ani, cu secretariul de statu *Thiele*, carele — pentru că a executat unu mandat directu, expresu și urginte alu Imperatoriului, dar foră scirea și inviorea lui *Bismarck*, în privindă decorările ambasadorilor *Karolyi* și *Oubril*, a fost atacat și vătematu infam, și apoi constrinsu să pară servitul politiciu! (A se vedé, *Tages-Presse* din Viena, nrulu de ieri!)

Destulu că — în astfelii de casuri, toti cei ce nu conoscu regiunile altissime, și manierelelor oridignați întrăba: „*dar — unde e? ce dice, ce face Imperatul?*“

Apoi — foile ni spunu, că — Imperatorul *Wilhelm* — nu vră, pre cătu mai trăiesc elu, a se strică cu *Bismarck*, ci lasă fiului seu, a regulă astfelii de anomalii.

Dar acăstă observare — nu este respunsu la întrebarea — că: *unde e? si — ce face Imperatul?*

Noi — vom dă unu respunsu mai francu, vom spune aderebulu, carele este, că — *Imperatul si-petrecă si se sburda cu Bismarck, cei ce facu abusurile, violintele si nedreptățiile!*

Ei, va dice cineva: cum se pote astăzi?

Forte bine; că — d'ăra n'ō să descinda la cei nedreptății si nepastuiti, ca să planga cu ei.

Apoi — éta astăzi se compromite, slabesc și pere — vădă si autoritatea monarhilor; astăzi se pregatesc drumul Republiei cei ce facu abusurile, violintele si nedreptățiile!

Din *Spania* scirile mai noue — incepă să fie interesanti. Ce e dreptu, faimă, că *Don Carlos*, capitanul lotrilor, ce elu se dice „Rege alu Spaniei“, cu ocașunea unei revolte a unui regimentu din bandă sa — ar fi fost impuscatu prin pantece, — nu s'a adeverit; înse de alta parte cu atâtă mai vertosu se adeveresc, că din bandele sale multi s'au saturat de — sange si de crudimi si foră de legi si incepă a-si manifestă dorulu, d'ă fi érasi omeni. Astfelii unele batalione de *Biscaya*, prin pronunciamente s'au declarat pentru terminarea resbelului; orașele *Durango*, și *Gernika*, dintre cele mai fideli Regelui din milă lui *Diego*, acum de curendu-se lepadara formalmente de *Don Carlos*; paralelu unele invingeri partiali, cascigate de armatele Republicei, se adeverescu, ceace aduse cu sine — retragerea Carlistiloru

Intr'acea — dispută diplomateca cu *Francia*, pentru conivintă, ce acăstă are cu Carlistii la passurile Pireneilor, totu mai multu se ageri. Inca mai nainte d'ă fi reconoscutu guvernul lui *Serrano* de catra *Francia*, acela, prin oficiul din afara, a datu o nota catra ministeriul *Franciei*, unde lu-invovatiesc pre acestă, că dă nutrimentul rescolatilor — prin conivintă facia de ei, neimperdecandu-l aprovisionarea din *Francia*. Atunci dlu *Decazes*, a negat a fi intemeiată aceasta inovativare și a provocat pre guvernul din Madridu, să aduca date speciali, positive, și cu documente. Acum de curendu, intr'o nota nouă, guvernul spaniolu — vine cu datele si documentele; și — acestea facu celu mai greu afrontu stepanilor din *Versalia*, arestandu-i lumoi, ca pre unu guvernui vecin, *perfidi*, carele, pre candu pe facia intinde man'a de amicu, pe din dosu — springesce pe contrarii sei de moarte!

De tonulu acestei note — întrăga diastrică este iritata, și — lumea dă cu socotă, că — guvernul de Madridu n'ar avé curajul d'ă vorbi în astfelii de tonu catra *Francia*, déca elu în secretu n'ar fi indemnătu de ore-care potere mare, *Francia* inamică, a nume de — *Prusso-Germania*.

Acăstă credinția neliniștescă sferele politice în mare gradu, căci — ea face posibile presupunerea, cumca dlu *Bismarck* ar fi

gata d'ă se mestecă în afacerile interne a le Spaniei, și — eventualmente d'ă trage chiar și sabia pentru — scopurile sale în *Spania*! —

Budapestă, in 14 opt. n. 1874.

Candu „*Albina*“ după date positive — serie despre *nemorală, confuziunea, anarchia*, ce de șapte ani, de candu cu eră constituționalismului și stepanirei magiare, au molipeit și cuprinsu la noi întrăga vietă publică, — atunci pandurii pressei domnilor, pana și cei din stangă centrale, ca nisice hale se scăză asupra ei, latrandu și imbrancindu în celu mai paganu și chiar canescu modu. Dar — „*Albina*“ destulu de desu a citat spre justificarea sa chiar voci magiare, si inca de aceea ce trece de eminentaminte naționale și patriotică, cari nu mai pucinu, ci inca multu negru portretu fecera în publicu despre stările de astăzi în patria noastră.

Éta si astăzi, cum „*Reform*“ cea magiară, caracterisădă timpulu nostru, sub ste-părirea prezintă.

Ea, „*Reform*“ amintindu că suntemu în ajunul redeschiderii Dietei, arunca o privire fugitiva peste afacerile publice și apoi se sprime în sumariu astăzi:

„Opiniune publică — nu mai e în tiéra. Am ajunsu acolo, de — fiecine cugetă, cea-ce îl place; căci — placerea tierii nime n'ō mai are. Déca întrebă pre cineva: ce tiene despre viitorul tierii, despre puștiunea ministeriului, despre atitudinea partitelor? totu insulă ti respunde prin *intelectă tacere*, său prin re-intrebări, cea-ce dovedesc, că — nime nu se socotesc asupra situatiunei, său — déca se socotesc, nu scă se afle nemică de trăba . . . Domnesc pasivulu; activulu a esit din moda Barbatii de statu nu lucra, ci — se lucra; istoria nu se face, ci — „va fi cum va fi!“ Grea tema va avea viitorul a face adeveratulu istoricu alu presintelui. Drama politică — nu e, ér dramele sociali vor trebui scos din intreprinderile bancrotate si din procesele criminale! *Gazetele* — sunt pline de lotrii, inselători și sinu-id-i. *Farkas Beni*, său — „strengariulu jidau“; *Ballá Gergely* său — „resbunarea unor nasceri secrete;“ *Rády Mihaly* său — „botiul de advocat;“ *Karlovszky* său — „istoria falsificatorului de politie;“ *Reviczky* — „furulu facutu scapatu;“ „cole-salele defraudatiuni“ din Baciu, — ne mai amintindu de calea ferata orientale si de — „secretele padurilor granitieresci,“ etc. etc!

Éta caracteristică stepanirei magiare si fericirei Ungariei — de șapte ani în ceci! —

Timișoara, in 1. opt. n. 1874.

Dle Redactore! Am avutu aici în Timișoara, pre cum bine sciti, unu institutu național, la care toti din pregiuru, chiar strainii, căti aveau nestiunitatea animei de a se bucură de progresul românului, se uitau că la o lumina, si toti din tōte părțile concurgeau cu denariul lor, ca să-l sustienă si asecure. Intielegu „*Alumneul român*.“

Acestu institutu s'a înființat — sub influență unei persoane, despre carea nu me voi sprime laudabilu aici, că să nu apară partialu.

Abia se intemeia aici institutu abia începă a produce cătă parga de fructe, și — împarendu-se unora că elu nu sporesc destulu de rapede, elu — se puse sub *alta conducere*. Nu voiu să examinu: ore bine său reu a fostu acăstă; neci influențile ce contribuia la aceasta stramutare nu voiu a le atinge — măcar cu unu cuventu.

Cea-ce eu rogu e: să fiu scusatu, că vinu a reclamă ajutoriulu publicului, intru reinviare si salvarea institutului — amortitura — muribundu!

Două cause me deoblejă la acăstă; una, că sum romanu, carele si-tiene de chiamare firésca, a se ingriji — în cătu este îndreptatul ca atare de causele publice ale celor de unu sange si de o sörte; — altă sum si eu membru alu comitetului si ca atare responsabile facia de contribuenti, cari au concursu cu denarii lor, si mi-au datu increderea a administrări si grigi impreuna cu cei alții — de denarii lor si de scopulu sacru.

Alumneul nostru este pre patulu mortii, si — ce, său cine este cauza? —

Dorere, că nu potu dice altă de cătu că — este comitetul si cu pre onorabilitul său presidiu!

Ca să-mi justificu enuntatiunea, voi lăsa să urme faptele.

Toamna cu finea lunei espirara trei ani, de candu comitetul alumneului se realese pe trei ani, sub presidiul magnificentiei Sale, a lui Dr. *Vasiliu*. Primul anu, în acestu perioadă nefericită, merse trăb'a cum merse, căci lu-primiseră institutul *bine organizat* de la comitetul antecedintă; în alu duocilea anu incepură mai spre reu; siedintele comitetului se răiajă în cătu abia căte la trei luni poturău intruri căte ună; totusi să dicem că, reusirău cum reusirău; celu putin nu inceterau a provede cu cele necesare pe sermanii alumnisti; dar — partea administrativa, vietă institutului, incepă pe vediute a decadă. De atunci în ceci nu mai poturău avé onore, d'ă ne vedé conchiamati la vr'o siedintă! Ba dorere, comitetul să-să activitatea de totu, prin *ne-activitatea sa*.

Cris'a fatală de bani din anul trecutu lăvă cătu de bine și în esistință sermanului nostru institutu, și — mirare, în locu să fie produsul acăstă lovitura comitetului o trăsărire, unu interesu pentru vindecarea reului, elu — lu-lăsă cu totalu nepasatu, astu felu, în cătu nici atunci, din acelu incidente, nu se conchiamă o siedintă, pentru d'ă fi consultat comitetul: *ce ore ar fi de facutu, pentru para-lisarea pericolului de moarte!*

Norocul că dlu cassariu G. *Ardeleanu*, prin propria sa autoritate, a alergat insus la tribunalu, și insinuându pretensiunea *Alumneului*, ni a salvat speranța, că desădoră cu ceva perdere, totusi va fi mantuită sum'a cea mai însemnată din capitalulu amenintat. Onore dlu *Ardeleanu* pentru acăsta a sa îngrije!

Dupa catastrofă acăstă, causată ce e dreptu, fară vină comitetului, urmăriile și mai triste. Trece alu 2-lea anu, unde nu se intruri nici comitetul nici adunarea generală; va să dica: institutul se puse să măre, cu toate că elu are vietă, că — pote essiste, și că — trebuc să existe de oare ce elu dispune și de mai multe medilice, nu numai de sum'a (— peste 2000 fl. v. a.) ce este amenintată și pentru unu timpu, nefolosită institutului!

Prin amortirea comitetului éta unde ajunse sermanului institutu:

1. De doi ani de dile nu s'au revediutu societile. Norocul că avemu omu cu credința si curatul la mani, carele ni administra pucini banisori, în cătu in punctul acăstă n'avemu neci o temere.

2. Nu se scie, cine mai este membru si cine nu?

Cine restădă, cu competențele, cine platește?

3. Nu s'a mai facutu neci unu pasu pentru incassarea restantelor, neci pentru prenoare declaratiunilor de membri, ori pentru sporirea lor. — Nu s'a facutu nemică pentru sporirea capitalelor.

4. Nu mai essista comitetu — după lege pentru că tempulu de trei ani, pe cătu era acelă aleșu — a espirat. — Dar au espirat chiar si declaratiunile de membri ale personalului din Comitetu, si ne renoindu-se, neci că mai sunt îndreptatiti a fi membri ai comitetului!

5. Publicul si contribuitorilor nu se dede neci o refușă despre starea acestui institutu.

6. Elevi nu se mai primira în institutu de doi ani, cu toate că s'ar fi potutu primi, — desi dăru nu cătu 8, ca mai nainte, dar celu putinu cătu două; pentru că institutul are, pre cum disă mai susu, si alte resurse si o avere mai mare de cătu cea pericolită, daca ar avé si comitetu activu! — Ajunseră la atâtă, pentru că nu se află nime să conchiamă comitetul, macar numai la o intruire; dar neci diu publicu nu se află nime, să facă o interpellare. —

Din parte-mi totusi nu am perdu sperantă, pentru că credu în vitalitatea institutului si tienu că — se recere numai activitate din partea celor chiamati.

De aceea, dle Redactore, vinu a rogu să nu

se începe activitatea în intîlesulu statutelor, ce susau în rigore — de duci ani — numai pe papir!

P. Rotariu mp.
membru alu comitetului „Alumneală”

L. Fageta in 12. oct. n. 1874.

În cerculu nostru electoral, care este alu III-lea din diaces'a Caransebesiului, fă alesu de deputatu congresuale ilustrulu Domnu Andrei Mecioni, urditoriu opozitiei noastre nationali-opositionali, de care mare barbatu alu națiunei noastre, cu cătu mai multă se ingreuna lupt'a noastră pentru essintia si cultura, cu atâtua poporulu mai multă aduce a minte si i reclama activitatea!

Si eu tōte că opiniunea publică isbuină la noi pentru Il. Sa, totu nu lipsira agitatiiile chiar oficiali in contra, din partea organelor politice, ba pretorii Leitner si Lazarus merseră in ūr'a loru cutesantia oficiosa — pona a emite ordinatiuni către notarii si judii comunali pentru faimosulu Besanu; carele insa cu tōte opinturile si intrigele abia capătă din intregulu acestu mare cercu 274 voturi, — precandu pentru Il. Sa, ca print'unu farameu se adunara 2173!

Adaugu, că acăsta alegere este facuta foră cea mai pucina previascire si inviore din partea Il. Sale, numai spre scopulu, si in sperant'a că, contrarii nostri nationali se voru convinge, cu ce anima este poporulu nostru si inteligint'a sa cea credintioasa cătra barbatulu ce — primulu a datu parol'a si a inceputu lupt'a nationale pentru essintia si desvoltare; ér pre d'alta parte Il. Sa va vedé, că — desi din motive de politica mai nalta — de ani retrasu in sengurata, poporulu nu numai că nu l'a uitatu, ci mereu lu-petrece cu atentiune, ca pre unu luciferu retrasu, dar a căruj resarire pre totu minutulu o astăpta, pentru ca să-i dée lumina si directiune in nōptea cea intunecosă!

Asi avé inca multă a comunică despre deplorabil'a stare a noastră, dar — le retacu la acăsta ocasiune, atât'a totusi cauta să impasiescu, că essecutorii de dare, facu nedreptăti bietului poporu de la tiéra, cum nu s'a mai pomenit de sub turci! si-apoi acăstă numai poporului nostru, precandu pre ai loru ómeni, cari sunt datori resp. restanti cu mīile, ii facu trecuri cu vederea.

Acăstă a favoarea constituutiunei magiare, precum o presenta organele publice poporului. Si totu-si domnii au — absurd'a pretensiune, ca poporulu nostru se li afie de buna, de fericitoria politică, administratiunea, stepanirea loru!! — A

L. Aradu, in 2/14 oct. 1874.

Lupt'a electorală pentru congressu, in cerculu nostru centrală a fost inversiunata si grea; peatru că persoanele ce se candidasera din două parti fie-care si-are desclinit'a sa valore, prin capacitatea si resp. meritele sale.

D'oparte dlu L. Popoviciu Deseanu, cunoșteu vechiu si probatu ca luptatoriu ageru alu poporului; de alta — dlu G. Dogariu, omulu celu mai binefacetoriu, mai zelosu si securu alu bisericiei!

Cine nu va cunoscce ce grea trebul să devina inclinarea alegatorilor nepreocupati particularmente pentru un'a seu alt'a persóna?

Nu se cuviniá a pune la unu locu astfelu de candidati.

Dar — dlu Deseanu era candidatu cu dreptu istorieu; ér pre dlu Dogariu lu-reducă de candidatu o intrunire de barbati teneri, cu dlu Stanescu in frunte — tocmai pentru că tienea din temelia eguduita popularitatea celui d'antaiu — prin unele portari seu tenuete, atâtua publice politice, cătu mai verosu privat; specialminte in privint'a asociatiei noastre si a fondurilor.

Dlu Deseanu, credemu pe nedreptu, a fost devenită chiar si in prepusu că s'ar afă pe aceeasi cale politica-natională, reu retacita a domnilor deputati Bonciu, Romanu si Comă, pararela — de să nu identica cu a lui Olteanu, Besanu si G. Moldovanu. Dar — de acestu prepusu i-a succesi usioru a se spela.

Destulu că — radecinele popularitatei sale in poporu tenu inca tare, si asiá — desi prin lupta grea, densulu totu reesi alesu cu 778 de voturi facia de 539 ce cascigă dlu Dogariu.

Asi credemu, că acăsta lupta — este o scđa si proba — in multe privintie, pentru ambele părți. Dlu Deseanu — nu ne indoimă că va pricepe, cea ce am dorit, ca nici o data, nici unul să nu cute dintre barbatii, pe cari poporulu cu placere s'a dedat a-ii privi de ai sei!

Er dlu Dogariu — n'are să-i fie rusine, că si-a datu peson'a pré stimata, pentru ca poporulu să-si afirme sentiamentele sale, spre priceperea lumelui, că — nu sunt jucarele!

Astfelui fiindu, noi nu potem aproba sentinta acelora, cari bucina in lume că tenerii, cari intreprinsulu provocarea acăstei judecăti a poporului, ar fi facutu fiasco.

Ar fi tristu, déca rezultatulu acestei alegeri s'ar canonisa de unu fiasco. Noi nepreocupati de persoane, ci cu totului ai causei, tienemă că — asiá a fost bine, si că — bine că a esită asiá.

L. Caransebesiu in 2/14 octombrie 1874.

Dupa ce s'a tieuutu alegerea prin senguratecele comune, Bezirksleiterulu Cervenca, intreprinse o revista prin cerculu electoral alu Caransebesiului si afandu că, in comune pretutindenia au votatu alegatorii pentru I. Ionatu, înfruntă pe judii comunali si ceri protocoolele să i le predée, dar nicairi nu le capătă.

La scrutiniu B. Bordasini, fisculu comitatului, vră să provoce unu scandalu, dar — nu i succese, de unde densulu de necasu se puse de arestă depre strada pre bravulu notariu din Turnu si Rusu, Ianasiu Albu, fara ca să aiba cătu de pucina cauză, său celu mai micu dreptu spre aceea; căci densulu este numai fiscalu magistratuale, era capitanulu orasului nici că scăi despre arestare!

Trainu int'ro adeverata anarchia!*)
M

B. Comlosiu, 2/14 oct. 1874.

Cu permisiunea onorabilei redactiune vinu a face unu scurtu reportu despre scrutinul electoral din acestu cercu.

Infacisandu-se la ūr'a destinata dlu comisariu consistoriale G. Gataianu, dupa ce facu cunoscetu celoru adunati scopulu adunării, provoca pe barbatii de incredere la alegerea uui notariu, ce urmandu, colegiulu de scrutiniu se dochiară de constituitu.

La desfacerea protocooleloru din fiecare sinodu parochialu, se areta', că a foră de dōve, tōte celealte parti sunt false, parte lipsite de recerintele prescrise in statutulu organicu. Dintre cele dificultate ca defeptuose merita a fi amintite la primulu locu — protocolulu sinodului parochialu de aici din B. Comlosiu, carele din punctu da vedere alu nelegalitatii intrcea pre celealte, in modu batatoriu la ochi, ca să nu dicu scandalosu! pentru că s'a denunciatu si constatatu formalmente, cumca este — falsificatu, si adeca, incarcatu cu o multime de omeni, cari nu au luat parte la alegere, ba si cu atari, ce nici nu erau a casa pre tempulu votării, ei indepartati din comuna; afora de acest'a mai figurédia in elu in casi unele nume scorni**). Pentru astfelui de nelegalitate obrasnica, se va face plansore; dar si pona atunci — se intielege, că colegiulu scrutinatoriu a respinsu, precum protocolulu B. Comlosiu, si celealte de aceeasi calitate, cari — nota bene, tōte erau falsificate in favorulu candidatului popilaru reactionari. Atragemu deci atentiunea Venerabilului censistoriu la aceste flagranti casuri de nelegalitate si falsificare, fiindu convinsi, că maritulu Congresu, la rondulu seu va scă ce face.

Dintre protocoolele corecte, a rezultat: pentru Tomu Rosiescu 85 de voturi, era pentru George Gataianu 216 de voturi; si asiá celu din urma fu provediutu cu eredentionalulu prescrisu, spre indestularea tuturora. — B

*) Ei bine, si aveți ómeni, cari să cera satisfactiune? Dar daca nu căscigati acolo de la tiranii cei mici, apoi tramiteti dovedi si petitiuni aici la Dieta, si — vi stămu buni, că — se va pune freu lupiloru constiutiunei, cari mergu oblu s'o compromita si blamédia de morte stepanirea magiare — pentru totu deaun'a!

**) Ne prindem pre orice, că fapt'a este — a cutărui deákistu alu nostru, alu cutărui lupu in pele de bă; căoi — numai atare faptura degradata, radierandu-se pre gratia stepaniloru, pe care s'au dedat a conta in orice casu gravu, — numai atare lapidatura de omu a potutu cutesă a verii a politica in sancta nostra biserică!

Rusca-Baia, in 1/13 oct. 1874.

Doriti reporturi despre alegeri. Eca-vi si dju parte-mi unulu. Este purulu adeveru, pentru care garantidu.

In cerculu electoral alu Ohabei-bistre, de langa Caransebesiu, candidatulu poporului a fost Ioanu Bistreanulu nostru; dar — s'au mestecatu domnii de la politica in tergu, se facura urite agitatiuni pentru dlu jude regiu Onitiu, noue cu totul strainu, căci abia de ieri alalta ieri e adusu la noi prin stepanitorii magiari.

Ei bine; tota stim'a omului deunnu; numai influint'a oficiale de ar lipsi; insa — las' că o să vedeti, cum aceste ingerintie vor se fie petrecute de multe blasteme; căci — sunt ingerintie peccatoase.

La scrutinare se aflara 226 voturi pentru Bistreanu si 280 pentru Onitiu, dar — dōne protocoole cu 69 de voturi, tōte in partea dlu Onitiu, se constatara nelegali, va să dica nevalibili. Si — cu tōte acestea, ele in locu d'a se respinge, se acceptă si dlu Onitiu i se dă mandatulu.

Ei bine aveam lege, ca să o observăm, său numai că să ni batem jocu de ea?

Vom vedé, ce va dice congresulu! Caci credemă, că — protestulu nu va lipsi. —

Nota bene: O alta corespondintia, totu despre acestu obiectu — ni descrie intemperie cam totu astfelui; dar adauge că — „Cine ar cutesă să redice protestu contra alegierii unui jude regiu?!”

Acăstă este o vatemare de onore in contra dlu Ouitiu, carele multu mai multu se stima pe sine si numele seu celu bunu, de cătu ca să admita, cumca cei nedreptatiti prin alegerea sa, l'ar poté ofensă prin planșore in contra nedreptăti ce li s'a facutu! —

Red.

L. Cortulu lui Pintea, opt. 1874.

Ne'ndestulsrea, asuprira si sugrum rea poporului au ajunsu la celu mai naltu punctu: mai unu pasiu inca si poporulu va cadé in intunecimea desperării. Esperint'a apoi ni areta, că faptele poporului desperat sunt grozave. Este detorint'a celoru chiamati ca să previna pericolul, delaturandu relele ce continua a impinge poporulu in desperare. Doresc să contribuescu deci si eu a scăpă iubit'a nostra patria de infiorătorie urmări ele desperării; de aceea, in numele poporului sugruiatu, rogu onorat'a redactiune, ca să binevoiesca a-mi deschide pucinu locu in colonele mangaiatörei noastre „Albine”, pentru d'a spune in fac' la lumea, că cau'a nefericirii patriei noastre jace in acei ce conduc destinele ei, si a areta prin fapte, că ei pregatesc poporulu la desesperare.

Am mare placere a petrece in meditatiuni cu sofletele celoru ce luptara pentru indeslulara si fericirea romanului; de aceea mi-tinu de detorintia a cercetă ocazie nalmintesc cele locuri, pe unde au traitu si luptatu, au suferit si morit pentru usiurarea poporului de sub jugulu de feru, sub care jacea si o incubitu si astadi. Intre acestia-mi-am adusu aminte si de Pintea, voiniculu codrilor.

Pre la incepitulu luncii curenti me rapedii din Lapusulu ung., pentru de a cerceta tienuturile pe unde petrecu acestu voinicu — noue cunoscetu numai dupa partea lui cea slabă. Am visitat uumele ce ni lasă elu dupa sine si mi-facu notitie ce doream a afă.

In re'ntorcerea mea de la cortulu lui Pintea am facutu si o revista prin comunele romane pe unde treceam. Aci am facutu esperintie forte triste.

Am aflatu că poporulu, pre cele mai multe locuri, abi si-a potutu scăde semintă. M'am infiorat ince, candu me incredintau, că nici pacinulu nu e alu loru, ci domnii vinu cu panduri si totu ce astă, iau sub deosebite preste. Nu e numai dare a de statu ce trebuie si o platesca poporulu, ci sunt inca o multime de multe de alte dări si aruncuri, scăse de la nefericitulu poporu pre dreptulu si pe nedreptulu. Nu voiu se amintescu despre dări si asupriri, cari-si generali, preste tota tiéra. Ma nimitti inse unu modiloci de despoilar ce se practica pe aci, precum si modulu cum se duce in deplenire aceea despoiare. Din tōte părțile audi eschiamandu: „Să te ferescă Ddieu, să ai de lucru cu dlu szolgabiró!». Aci mi-vine in minte povestea tieganului cu unu imperatru. Eu credu că se vor fi potutu intemplă atari lucruri in tempurile mai vecchi

ale intunecimii; mi-as fi datu capulu ince, că astadi dlu szolgabiró ar trece naintea poporului de celu mai mare domn. Dar mi-par bine că nu m'am prisut cu nime pe remasagu, căci eră vai de mene. Multi tirani mici a trebuitu „Albina” să biciuiesca pentru neruinarea loru; să se insenue intre cei negri de peccate contra poporului și colu a lui Szántó Márton, a Martei sale dlu szolgabiró din tiéra a lui Pintea. Acestu dnu este nebunu intru a sugusia poporulu, si mai alesu pre romanu. Elu a adunat in jurul seu căi unguri flamandi sunt priu părțile acestea pre toti. Omulu nu s'a spariatu, că nu va avea ce să-i tiona. Cum să se si spaiminte, candu elu e szolgabiró! Destulu că omulu meu nu poate se tinea din platutu sa pre siese mancăi perd-véra. Cătu ce n'are ince bani, elu tramite indata unu pandur dupa cine-va din satulu vecinu si-lu catedia la judecata. Are omulu vina ori n'are, e acusatu ori nu: dlu szolgabiró nu-i pasa, candu i trebuie bani, ca să sature pre flamandii sei. Pentru fiecare citare apoi trebuie să solvăsca celu citatul cate lfi. cr. 30 v. a. precum si competintele pandurului! — Daca n'are bani bietulu tieranu, numai de catu se pemnoredia: i se ia pana si siub'a din patu si apoi — ferecandu-lu in lantiu, lu-ducu la Marfa sa. Daca ince nu aici a casă pe celu ce-lu catedia: numai de cătu i se pemnoredia ori ce are si i tereiescu in temutia femeia'sa ori copii. Apoi Ddieu mai scie căte mai face Marfa sa dupa aceea, pe sub mana. Destulu că gurele reie verbescu multe, ér de unde nu e focu, nu ésa fumu, dice poporulu forte rationalmente.

Istetimea pocitului Szanto merge ince multu mai de parte. Elu n'are talentu numai a storce tota sudorea poporului, ci lucra neobositu si d'a bagă in poporul nemoralitatea. Domnulu-sluga nemernica se insociesce cu multi netrebni ci pentru a sugrumă poporulu, ér de alta parte pe tōte căile si cu tōta ocasiunea i dă esemplu de coruptiune si căreia a scară vedi a inteligintie noastre specialmente a preotilor, na'ntea poporului. Elu injura pre preotii nostri in celi mai betyár-escu modu.

Nu e de lipsa a produce esemplu, căci ele sunt grozave si ingretiosatorie. E destulu că ele sunt conosciute pre aci, nu numai intre poporul, ci si susu la comitatul.

Am culesu in caletori'a mea o multime de date, cu cari potu servi la casu de lipsa. Ar fi obositoriu inse a insieră tōte neghioiele peccatosului. Accentuandu deci numai generalmente, că poporulu sub lingăulu Szanto este despoiatu de avere, dusu pe calea nomoralităti, tienutu in abisulu nesciintie, că scălele-i, sunt neglese, intielegint'a nostra privita de obela a dlu szolgabiró, ér acăstă nu grigesce de altu-ceva de cătu de imbogatire sa pe ruinarea poporului.

Am ajunsu acasa apoi intarindu-me in crendintă, că cătu de indreptatita a potutu să fie profesionea lui Pintea in unu tempu, candu multi erau sugrumatorii, — si am inceputu a serie acestei siri, meditandu, că cum ar mai fi, daca ar traie astadi Pintea!!

Nu voiu să facu de astadata altu-ce, decătu să atragu atențunea coloru chiamati asupa acestui tiranu si să ceru in numele dreptătii să se pună stăvila abusului si sugrumării poporului prin Szanto Márton.

Ajutoriulu să fie grabnicu si radicalu, căci poporulu e la pragul desperării, ér acestorui a urma tempuri nefericite. —

Brutus cu al sei.

L. Temesiora in 4 oct. v. 1874.

Ati binevoitul, dle Redactore, a atinge si condamnă cum se cadă, nemoralele influintie politice in alegerile noastre bisericosce pentru Congresu; ni-ati pusu noue, celoru vatemati, unu balsam pe anima sangeranda pentru actefelin de vatemari dusmanose, prin ómeni nechiamati, ómeni căroru nimac'a nu li e suntu, căroru legea tierii si ordinatiunile Imperatului — sunt bune, numai spre a-si bate jocu de ale.

Vinu deci, contandu pre bunavointia dvostre, a vi areta, că am fost marture in Remetea, in biserică si in scăola, la diu'a de 14/26 sept. a. c. cu ocaziunea alegerii de deputati, — si spre nespusa scandalisare a tuturor celoru de facă, vediuram de asemenea, mesteeandu-se cu mana brutală si cu limba spuseata — notariulu de acolo, unu strainu catolicu cu numele Vill — in causă de alegeri

re, pretindendu dreptulu de votu si terori sandu prin amenintări, si injurări vatemătore pre cei mai de frunte omeni ai nostri, ca să nu aléga pe veteranulu nostru aperitoriu alu scolei si bisericei nationale, Dr. Favelu Vasiciu! Cu mare parere de renam observatu că și unii, inca inteliginti de ai nostri tieneau cu foradeleginiculu nota-riu; insusi judele comunala, in locu de a spri-gini pre presiedintele sinodului si de a areta strainului usia din adunarea nostra biseri-căsa autonoma, — de buna séma din ura personale cătra dlu Vasiciu, s'a pus a spri-gini pre lupulu intratu in stan'a nostra si a biatjocuri pre cei-ce voiau a aperă turm'a de bidigani a cea rea, ba inca a imparti si punuri!

Cu tôte acestea insa, precumpenitoria majoritate a poporului si-a sustinutu dreptulu si a alesu dupa convingerea cea buna a sa, ér tiranulu si intrigantulu de no-tariu a remasu cu budiele imilate.

A mai cercetu densulu, ce e dreptu mandi a-si resbună, vrendu a inchide pre unii dintre fruntasii bisericei, dar — credu că totu va fi atât'a omenia si in judele comunale, si in autoritatea politica, ca să apere pre omeni in dreptulu loru de bal'acel turbatu. Er maritulu congressu — să nu tréca cu vederea aceste ingerintie politice, ci să caute ori in ce modu a feri biseric'a nostra de sporcat'a anar-chia politica! —

Thalia romana.

Lugosu in 10 oct. n. 1874.

(A dô'a incercare, bine succesa.) Intr'unu scurtu restimpu de căteva luni, tenerimea nostra de ambele sesse de aici, cea devotata Thaliei, pentru a dô'a ora intreprinse productiuni teatrale diletantice totu cu scopu de binefacere.

La acesta a dôue a intreprindere si-puse de scopu, cäscigarea midilocelor, spre des-platirea unui harmonicu, cumparatu pentru Reuniunea romana de cantori din locu; si — ce să vedi; zelos'a intreprindere fù incoronata de celu mai bunu successu; căci nu numai scopulu materialu alu intreprinderei se ajunsese cătu de aprópe, ma noa, celor ce cu o sete alergaramu in templ'a Thalioi, ni se dede o petrecere, o placere spirituale de cele mai rare, urmata de una ilaritate, carea multe dile dupa productiune ne tient animile in buna dispunere. (Multu va să dica acesta desfatare sufletesca, in midilou grefelor asupriri, ce din tote partile se imbuldiescu asupra-nisi ne apesa cumplitu!)

Productiuni se doderă: un'a sambata sér'a in 3, si alt'a dominica sér'a in 4 octobre a. c. In cea d'antaiu sér'a se representă „Drumulu de feru“, comedie orig. romana de Alessandri, si operet'a tradusa „Diece barbati si o femeia“. In a dô'a sér'a se repetă „Drumulu de feru“ si se mai produse operet'a numita „Violin'a magica“, de Offenbach; ambele operete cantate in limb'a romana. —

Cătu despre sujetulu comediei „Drumulu de feru“, intr'unu actu, apoi credemus că numele autorului indica valoarea piesei: ba cu totu temeiulu potemu afirma, că piesa acesta, in vietia produsa, cu totu dreptulu pote ocupă primulu locu intre productele literarie ale genialului, si multu laudatului autore. —

Despre operetele produse potemu dice, că ariele cele melodié din ele, cantate in limb'a romana, inca melodiósa, n'au lipsit u a face pré placutu efectu la ascultatoru.

Avemu acum a ne ocupă de préamabilitatele persoane de ambe sesse, cari pentru scopuri binefacutorie si-dedicara activitatea loru artei celei sublime, ce se chiama teatrala, si pre noi privitorii no dispusera, a li manifestă facia in facia prin multe binemeritate aplause adeverat'a reconosciuntia a nostra.

Ori care romanu, fie acel'a dispusu in intrulu seu — cum va vré afara de teatrulu nostru, audiendu pronunciandu-se cu viaua vóce romana ideiele originali ale unui Alessandri, intr'o piesa teatrala, carea ni areta conceptele scalciate ale unoru ciocoi ruginiti, despre infinitarea drumului de feru, — si audiendu melodiósele cantari ale operetelor susu numite, din pepturi romane, si de pe budie romane, nu pote a nu se semti pre momentu gadelitu la anima si inaltiatu la regiuni spirituale ceresci!

Si pentru noi romanii aci jocu cele mai dulci momente ale vietii nostre spirituale, candu si noi ne indreptam cugetele spre Olimpu!

Daca undeva s'a potutu aplică masim a despre atragerea esemplelor si despre in-euragiarea provenita din intreprinderi nime-rite, apoi noi Logosienii ne poturam con-vinge decespre aceste principie pe deplin; pentru că daca, prim'a incercare, nainte de vr'o căteva luni, numai ca o aparatiune rara si ne usuata vediuram căteva persoane resol-vendu-se a pasi pre sienalulu teatralu, intrn cari cu rara bucuria salutaramu pre amabilele dsiori Cornelia Radulescu si Octavia Stolojanu si pre ziliosii toneri: Coriolanu Bradiceanu, Georgiu Grozescu, si Virgilu Tomiciu, — apoi éta că acum la a dô'a incercare, in comedie „Drumulu de feru“, pre langa personoile susu numite, mai salutaramu, ca de nou in-curgeante pre dnisiore Cornelia Stolojanu si Iuliana Pesteanu, si pre stimabilii teneri Gavrilu Zavoianu, Andreiu Pesteanu si Augustu Tuculia.

Din capulu locul ui debuna să marturisim că ni cade greu a trage paralela intre presonile aci nemite, vediendu crotele si straduinti'a in acesta comedie; pentru căfia care la rondulu seu in calitate de diletant — nota bene, — eră unicu si — neinvincibile! Asia d. e. nu credemus că de o diletant se pote fi mai fideli si mai originalu, prondusa tigan'a de curtea a unui ciocu, si edendu diosul la pamantu si cosandu la gherghetu, — decat u vediuram acest'a dela dr'a Cornelia Radulescu, fiindu ea chiar imbracata in vesmentu corespondentoriu, pre talia si in Peru, adeca cu toaleta chiar de tiganca. — Unde ar poté, produce unu sacerdotu diletantu alu Thaliei mai potrivit, si totusi modestu pro tiganulu din curtea ciocoilui, carelo curtonindu tiganei prorumpa pana si in joculu „fésca“ — de cătu ce vediuram acesta de la Zavoianu!

Dar pe mam'a Balasia, o jupanesa betrana in curtea ciocoilui, (rol'a de fortia in comedie,) ce diletant a lumiei ar fi potut'o produce mai nimerit, mai cu efectu de cătu ce ni-o produsa dsior'a Cornelia Stolojanu! Asemenea debue să esprimemus adeverat'a reconosciuntia a nostra dreci Iulia Pesteanu pentru des-teritatea sa admirabil e in artca declamatoria, enarandu-ni intr'unu modu pré placuta fatalitatele colatorie cocone Caliope, venindu dela Bucuresci fora drumu de feru, prin imal'a tieranésca! Nu altcum si dsior'a Octavia Stolojanu, in rol'a ei de acum, macar că ne-n-semnata, de Adela, fi'a proprietariului ciocoilu, ne satisfacu prin o mimica gratiosa si corespondentoria intregului.

Despre tenerii Coriol. Bradiceanu in rol'a de ingenierulu Radu; Grozescu in rol'a de boieriulu coconu Matache Nalba; And. Pesteanu in rol'a de arendasiliu chiru Manole, si Aug. Tuculia in rol'a de Manolache, fiul lui Manole, nu potemu dice alta-decătu, că fiecare atât'u prin memorisarea cu acurătatea a piesei, cătu si prin o mimica corecta au escelatu.

Dar teneriloru C. Br. si Gr. motorilor spirituali si acestoru intreprinderi, atât'u de nobili, suntemu detori a li vota tocmai multiamita publica, recomandandu-li: totu nainte pre acesta cale a artei frumose, carea etse totu odata si calea bunei cresceri, si scola pentru moralitate pana atunci, pana candu aceste producțiuni voru urmá in direptiunea inceputa!

Nu ne vino a inchieia acesta recensiunne foru a mentiona si despre personalulu operele musicali, constatatoriu inca din d'istanti romani. Intre talentele musicali de cantari, avemu a salutá cu bucuria pre dsior'a M. Arjoca, in rol'a cea pronaiva de carna-tierita; pre tenerulu Vasiliu Ienea, in rol'a de italiano si de sodalu de gradinariu, si pre I Dobrei; desclinitu debue să distingemu pre Aug. Tuculia, in rol'a de cocoselu, in operet'a „10 barbati si o femeia“, si de Mateiu lautariulu in operet'a „Violin'a magiara“ specialmente pentru mimic'a cea fina, ce si-a insusito pe sienalulu teatralu. In fine si dsior'a M. Tuculia in operet'a: „Violina magica“, prin dibaci'a jocului ei de Georgina, rudeni'a lautariulu Matheiu, inca sciu să dispuna publiculu spre aplause sgomotose sibinemeritate,

Tota laud'a deci tuturor si tota reconos-cintia din anima curata! —

Varietati.

(Demonstrativu!) Ni spunu foile — din Paris, că domineca trecut'a, dandu-se in „Oper'a mare“ o reprezentare in favorea emigra-tilor din Alsacia si Lotaringia, s'a invitatu si marele-princepe Constantinu de Russia, carele inca cu mai unele principese ruse se astă in Paris. A primitu invitarea, dar — curendu a primitu si de la Petropole provocare, ca in-data se parasesca Parisulu, numai pentru d'a evită ocaziea ca să devina subiectu alu demonstratiunei politice in „oper'a cea mare“. Mare-principale a ascultatu de porunca si a plecatu tocma in diu'a ultima din Paris, dar — demonstratiunea totu a esecutat'o, pe d'o parte tramitiendu 10,000 de franci pentru logia ce i'sa rezervatu, ér d'alta parte la-sandu pre marile principese inderetu, cari apoi si participara la reprezentarea demon-strativa. Venitulu curatul din acoa represen-tatiune a fost: 38,500 fr. —

(Vorbelor urma fapt'a!) In nrulu pre-cedinte reportaramu din Carlovétii, despre desperata stare si nemultamirea extrema — — a poporului serbescu din dominiulu patriarchale. Precandu noi publicam acest'a, totu atunci poporulu din Belo-Brdo, apartie-natoriu acelui dominiu, se rescolă cu muieri, cu micu cu mare si — impedece predarea pa-menturilor patriarcali in arind'a ovreilor, scotiendu-i pre acest'i a cu forti'a din satu. Ce e dreptu, a venit u esecutiune militare; dar — ovreii totu nu mai cutédia să mérge pre capulu poporului, căci — se temu de furi'a lui. Si asiā ovreii, insisi ceru stricarea contractului de arenda; ér poporul este gat'a a luă elu acea arenda, sub acelasi conditiuni. —

Convocare!

P. T. Domnii membri actuali, onorari si fundatori ai Reuniunei invetiatorilor romani gr. or. din dieces'a Caransebesului, sunt poftiti cu tota stim'a, a participa la adunarea generala straordinaria a Reuniunei, tienenda in Lugosu in 13 si 14 octombrie a. c. st. v.

Domnii membri, cari voru voi a se infaci-si, se binevoiesca a se adresă D-lui invetia-toriu Demetru Gasparu in Lugosu — inca de timpuriu, pentru ca să se pote face dispusetiunile necesarie in privint'a cortezelor.

In 13 l. c. la 8½ ore nainte de amediadi voru avei toti membrii presinti nesmintitul a se adună in clas'a a IV. capitala, unde se va cete „program'a“, carea abia pe atunci spe-râmu că se va poté completă; căci „teme“ de disertatu au incursu numai dela dlu invetia-toriu si comembri Ioanu Marcu.

In fine obiectele pertractande voru si cele espuse in §. 13 din statute, era despre efectu ne-amenuat se va publica.

Ddieu să ni ajute!

Lugosu, in 3 octombrie 1874.

D. Gasparu mp.

not. reuniunei.

Vasilie Nicolescu mp.
presedintele Reuniunei.

Publicatiuni tacsabili.

Concuse:

Pentru statiunea invetiatorescă din comuna Botinesci, protop. gr. or. alu Fagetului se scrie concursu pre tempulu de siese septemane dela prim'a publicare.

Emolumentele sunt: 63 fl. v. a. in bani; 10 meti de grâu, 20 metri de curcuridu, 50 pd. de sare, 100 pd. de clisa, 12½ pd. luminări, 8 orgie de lemn, cartiru si gradina.

Doritorii de a ocupă acestu postu, au a-si tramite recursele, instruite in sensulu statutului org. bis. — cătra dlu protop. Atanasiu Ioanovicu in Faget.

Botinesci in 16 septembrie 1874.

In contilegere cu dlu protopopu:

3—3

Comitetulu parochiale.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu gr. or. din comun'a Nicolinti, cerculu Carlsdorfu, comitatulu Temesiu, se scrie concursu pe I. si a II. classa cu terminu pana la 10 novembrie a. c. calendariulu nou.

Emolumentele acuali sunt 300 fl. v. a. in bani; 8 orgie de lemn, cartiru liberu si gradina.

Doritorii de a ocupă acestu postu, au a-si tramite recursele recerute, bine instruite, cătra Consiliulu scolaru din comun'a susu numita, adresate in sensulu reformelor re-gesci. —

Cei ce au absolvatu pedagogia gr. or. in Aradu cu sporu bunu, voru fi preferiti.

Nicolinti, in 12 octobre 1874.

Ilie Cornianu, mp.

primariu comunale.

De mare importanță!

Alexandru Popoviciu,

Medicul român dela băile lui Ercule langa Meedea,

prin acest'a are onore a face conoscutu P. T. Publicului romanu si Clientele sale peste totu, cumca a deschis.

„Salonu de consultare“

in Viena, Asperngasse nr. 1. in facia otelului „Europa.“

Densulu primește asupr'a sa — aran-garea de consulte medicali cu medicii spe-cialisti, dintr celebritătile Vienei, dupa natur'a si gravitatea casurilor, ralatio-nandu Professorilor exactamente despre suferintele pacientilor, pentru ca acest'i a, si anume Romanii straini in Viena, să nu mai fie sedusi si speculati de felurimi de ciarlatani.

Pacientii neconoscatori de limba si for de orientare in Viena, la locuinta sa potu ave unu internat cu totul comodu si in tota privint'a satisfactoriu.

Intr'unu cuventu: Dr. Alexan-dru Popoviciu primește in salonulu seu a supra-si ori-ce insarcinare, ce atinge-sfera medicala, precum si ingrijirea pentru internarea bolnavilor pe la institutiile de sanatate corespondatorie, s. a. s. a.

La inceputul anului scolasticu curente mi-iau voi a atrage atentiunea asupr'a de-positului meu fóto avutu, de obiecte de instructiune, cari tôte-su esecutate cu cea mai mare acuratetă. Conspecte complete se tra-mitu gratis, unde se va cere.

Ca nouatà recomandu mai alesu:

Chart'a de parete a Ungariei, ed. a. II. in limb'a romana de E. Bordeaux. Este colorata finu, cu insemnarea cuprinzului comitatelor, si e intinsa pre pandia asiatică, incat se pote impatura. Costa 8 fl. v. a. ér tec'a, in care se pastrăda chart'a, costa 35 cr. v. a.

Globul pamantului, cu unu diametru de 8" si cu testu romanescu, costa 7 fl. v. a.; ér cu pedestalul completu costa 14 fl. v. a.

Carte in relief, pentru instructiunea intuitiva a geografiei in scolele poporale, cu testulu romanescu, de profes. G. Schuller, in patru tabele. Costa 12 fl. v. a.

Tabele de parete (20) cu tipuri colorite si indreptariu langa densele, edat. in limb'a romana de profesorele D. Varna. Costa 4 fl. 50 cr. v. a.

Masina de compuții, cu 100 de globurile misticatorie, parte albe, parte negre. Intrudu-cerea e in limb'a germana. Costa 3 fl. 66 cr. v. a.

Decimetrulu cubicu, compusu din ladutie pe tinichiu (blechu,) cari se potu si desface. Costa 3 fl. v. a.

Circinu de creta, cu bracia de 43 cm. de lunge. Costa 2 fl. 50 cr. v. a. etc. etc.

Prin liberari'a mea se potu procură ori-ce cărti, precum si ori ce opuri literarie apa-rute unde-va. Asemenea se astă la mine sau depositu mare de porturi poporale, lucruri de lussu si icone. Intre cete din urma se astă si portretulu litografat si fóte bine nimeritul alu Escel. Sale, repausatului metropolitul br. Siaguna. Pretiulu acestui-a cu postu-portu cu totu e 1 fl. 20 cr. v. a.

Impachetarea se computa dupa pretul ce ni costă nouă.

Sibiul, optovre 1874.

Franciscu Michaelis mp.
librariu.